

“44 günlük” ilk əfsanəvi tarixin müəllifi Əliyev İlham Heydər oğludur!

YAP Veteranlar Şurasının üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor Əjdər İsmayılov www.yap.org.az saytına müsahibə verir:

- Əjdər müəllim, Azərbaycanın öz haqq işi uğrunda savaşa qalxdığı gündən bir il ötdü. 2020-ci ilin həmin gününə gələn yolu və 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın şanlı qələbəsini, ordusunun keçdiyi zəfər yolunu necə dəyərləndirirsiniz?

- Əvvəla, Vətən savaşımızda şəhid olan övladlarımızın ruhu qarşısında baş əyir, ailələrinə səbr diləyirəm. Qazilərimize tezliklə şəfa tapmalarını Allahdan arzu edirəm. 27 sentyabr işğal olunmuş torpaqların azad olunması yolunda həm Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, onun haqq dünyasına qovuşmasından sonra isə dövlət başçısı İlham Əliyevin apardıqları məqsədyönlü və məntiqli siyasətin nəticəsi idi.

Düşmən üzərində bu şanlı tarixi qələbəmiz vahid Azərbaycanı iki hissəyə parçalayıb qəddar rus imperiyasının 200 illik işğal tarixinə vurduğu ilk ağır zərbədir... Bu, təkçə Ali Baş Komandanımız İlham Heydər oğlunun ona atasından miras qalmış səbr, təmkin və zamanı qabaqlayacaq böyük müdrikliklə tarixən yardımlənmiş köçkün ermənilərə deyil, onların simasında 1990-cı illərdə “Qanlı Qarabağ tarixi”ni yazan, ermənilərə güclü hərbi texnika ilə yardım göstərən, torpaqlarımızı 30 il işğal altında saxlayan rus imperiyasının maraqlarına, Fransanın Baş naziri Emmanuel Makronun türk-islam düşməni olduğu hər addımda duyulan terrorçu dövlətinə və samman altından su yeridən bəzi “dost və qardaş” dövlətlərə vurduğu çox böyük tarixi zərbədir.

- Ermənilərin icma olaraq regiona köçürülməsi barədə kifayət qədər tarixi faktları üzə çıxarmısınız. Hətta erməni əsilli tarixçilərin özləri bunu etiraf edirlər. Sizin tədqiqatlarınızda da bu barədə məlumatlar var...

- XIX əsrin əvvəllərindən günümüzədək Azərbaycan türklərinə qarşı rus imperiyasının marağının qanlı siyasəti şahmat taxtasında “peşka” olan, bizim “erməni” adlandırdığımız icma bəşər tarixinin hər hansı bir dövründə nə bir qarış torpağı, nə etnik mədəniyyəti, nə etnik dini, nə də xüsusən soy-kök adı - eponimi olmuşdu.

Bu barədə 2006-cı ildə nəşr edilən “Qədim Ön Asiya və Ön Qafqaz türk tayfaları” adlı elmi əsərimdə məhz erməni və ermənipərəst alim-

lər, mötəbər keşiş ədəbiyyatı və onların arxiv məlumatları əsasında çox geniş tədqiqat aparmış və danılmaz faktlarla qeyd etmişəm.

Bu baxımdan ömrünün sonunadək İrəvan universitetlərində gəncliyin beyni zəhərləyən ifrat türk düşməni olan Manuk Abeqyanın etirafı müstəsna elmi dəyərə malikdir. O, yazır: “Erməni xalqının əsl nədir, necə və nə vaxt, haradan və hansı yollarla buraya (Kiçik Asiyaya-Ə.T.) gəlib. Bununla bağlı əlimizdə dəqiq və aydın dəlillər yoxdur”.

“Erməni tarixinin atası” hesab etdikləri anonim keşiş Moisey Xorenatsinin “Biz kiçik, kifayət qədər məhdud saylı və qüvvəti olmayan, başqalarının hökranlığı altında yaşamış xalq” etirafı onun “Böyük Ermənistan” iddiasında olan tarixi varislərinin saxtakarlıqlarını aşkara çıxarır. Qaynaqlarda, mötəbər tarix ədəbiyyatlarında da erməni icmasının ailə şəklində, ayrı-ayrı ərazilərdə içərisində yaşadıkları xalqların onları hansı etnoadla tanıması barədə heç bir qeydin olmaması da bunu təsdiq edir. Ancaq erməni mənsubiyyətli polşalı yepiskop Simeon Lehatsi (XVI əsr) nifrətlə yazırdı: “Yunanlar ermənilərin tarixi düşmənləridir. Onlar bizə “İşkil” deyib, təcürüb bayıra atdılar. Hər hansı erməni yunanın qızıl camında su içsəydi, onlar “uf” demədən camı çaya atardılar. Uşaqıq illərində babalarımızdan, nənələrimizdən eşitdiyim “Suya düşmüş itlə, yağışa düşmüş erməninin fərqi yoxdur” hikməti erməni keşişin fikrinə real aydınlıq gətirmiş olur. Yunanların lənətlənmiş “İşkil” damğası Azərbaycan türkcəsindən “Səllim itlər” mənasında işlənir. “Səllim itlər”in də nə ataları məlum olur, nə yurd-yuvaları. Hansı qapıda süfrə qırıntılarını, sür-sümü-yü onun qabağına tökərsən, həmin qapıda quyruq bulayar, guya “sadiqliyini” bildir-mək üçün başını evin astanasına qoyar. Təzibedilməz tarixi həqiqət budur ki, Qərbi Avropadan Kiçik Asiyaya gəlmə, tarixləri elmə məlum olmayan “İşkil” icması ailə şəklində günümüzə yerli əhalinin - türklərin ağır və çirkin işlərini görmüş, onların süfrələrindəki qır-qırıntı ilə dolanmışlar. Bu vəziyyət “İşkil” icmasının son nəsillərinin orta əsrlərdən başlayaraq, rahat insanı yaşayış axtarışı ilə dünyanın hər yerinə ailə şəklində şeytan toxumu kimi səpələnmələrinin acı tarixidir. Bu baxımdan günümüzə gəlmiş erməni ata sözü maraqlıdır. Hər bir xalqın ata sözü onun əcdad tarixidir”. Harde hats, inde qats” (Azər-

baycan türkcəsində “Harda çörək var, ora vətəndir” anlamı verir).

Kilikiya kilsəsi “İşkil” damğası ilə lənətlənmiş mənsub olduğu icmanın tarixi ləkəsini gələcək nəsillərdən gizlətmək üçün Babil tarixçisi Berosun (m.ö.III əsr) “Vaviloniya” (“Babil tarixi”) kitabından “Bell-Hayk” əfsanəsini götürmüş, onu anonim keşiş Moisey Xorenatsinin adına tərtib etdiyi “Hayıstan tarixi”nə əlavə edərək babil-İ Hayki “erməniləşdirmək” üçün onu dövrün siyasi ruhu- na uyğun əsaslı şəkildə işləmişlər. Bununla da kilsə xal-deyli Müqəddəs Hayki erməni icmasının əcdadı kimi “tarixi şəxsiyyətə” çevirmişdir. Əfsanənin erməni variantında erməni tarixçiləri siyasi məqsədlə Hayki Babilistandan Kiçik Asiyaya, indiki Van gölü sahillərinə gətirirlər. Onların iddialarına görə, guya Haykın şərəfinə həmin ərazidə “Haykastan” adında şəhər salınır.

- Saxta dövlətçilik tarixi uyduran ermənilər faktları təhrif edərək ən müxtəlif ideologiyalar adı altında dünya ictimaiyyətini çaşdırmağa çalışırlar. Sizə ələ gəlmir ki, ermənilər “saxta tarixdən” məhərətli istifadə edirlər?

- Bəli, tamamilə doğrudur. Fikir verin, tarixin heç bir dövründə torpağa köçürülməmiş bu mifik “şəhər” - “Haykastan” keçən yüzilliklərdən başlayaraq, erməni və ermənipərəst muzdlu rus tarixçilərinin əlində Osmanlı türklərinə qarşı ideoloji silaha çevrilmişdi. Onların məqsədi yurdsuz-yuvasız, yarıdılənçi, adsız erməni babalarına Ön Asiyada “dövlət tarixi” yazmaqdır. Bunun üçün erməni babalarının soy-kökünü xal-deyli Haykın mifoloji şəxsiyyəti ilə bağlamaq, xal-deyilərin əfsanəvi tarixini “erməni tarixinə” çevirməkdir. Əlbəttə, əfsanədən gələn tarix də əfsanədə qalar.

Dünya xalqları tarixində bəşər övladı adına layiq soy-kökü olmayan, yunanların “İşkil” (“Səllim itlər”) damğası ilə türklərin qapısında günümüzə yaşayış təzi keçirən, m.s.IX əsrdə Babil/Xal-deyilə əfsanə qəhrəmanı Haykın adını eponim olaraq qəbul edən, kiçik ailə icması şəklində yaşayış belə bir yardımlənçi əhalini tarixə tanıdan da rus imperiyasıdır.

1828-ci ildə qanlı rus süngüsü ilə yazılmış “Türkmençay” irtica müqaviləsi bir anadan, bir atadan doğulmuş Azərbaycan türklərinin iki qədim dövlətini - Atarpaten (yunan ədəbiyyatında “Atropatena” m.ö.IV - m.s.VII əsrlər) və “Ön Qafqaz Oğuz Albaniyası” (m.ö.IV-m.s.VII əsrlər) dövlətini- Vahid Azərbaycanı qəddarcasına parçaladı və ermənilərə siyasi şərait yaratmış oldu. Başqa sözlə, işğalçı imperiya Qafqazda etibarlı “xristian qardaşları” dayağı yaratmaq məqsədilə Livan, Suriya, İraq, Türkiyə və İrandan tarixən ailə şəklində günümüzə həyat şəraitində yaşamış yardımlənçi erməni ailələrini Ön Qafqaza köçürdü və Oğuz Albaniyasının qərbində-Ağrı dağı vadisində imperiyanın tərkibində Anadolu türkləri ilə üz-üzə “Armyan vilayəti” yaratdı. Bu, işğalçı rusların qədim Oğuz Albaniyasının

qərb ərazisində təşkil etdikləri dünya tarixində ilk “dövlətdir”.

1827-ci ildə İrəvan qala şəhərini işğal etmiş general İ.F.Paskeviç I Nikolaya yazırdı: “...Zati-aliləri! “Armeniya vilayəti”nin yaradılması hələlik Azərbaycan torpaqlarını ikiye bölmüş olur və Osmanlı Türkiyəsinə qarşı bir poliçon bölgəsinin meydana gəlməsinə şərait yaradır. Bu olduqca vacib şərtidir”. İrəvan qala şəhərində yerli əhaliyə qanlı divan tutan İ.F.Paskeviçin məktubda aydın şəkildə yazılmış işğalçı siyasəti bu gün də ənənəvi olaraq açıq, ya da gizli şəkildə Kremlin biz türklərlə “dostluq” əlaqələrinin siyasi mahiyyəti dəyişilməz qalır. Rus imperiyasının iki yüz il erməniləri qabağa verib, Azərbaycan türklərinin başına hansı ağılasığmaz fəlakətlər açdığını, rayon və kəndlərimizdə, xüsusən Qarabağda qətlamlar törətdiyini Kreml 70 ildə apardığı məkrli “dostluq və qardaşlıq” siyasəti altında nəsillərimizə zaman-zaman unutturdu.

Ancaq türkün tarixi düşmənləri olmuş daşnak-bolşevik terrorunun ideoloqları - əqidə “dostlarını” ingilislərə satmış, son illərdə Hindistanda onların himayəsində şəərəfsiz ömrünü başa vurmuş Stepan Şaumyanın və “Kremlin qoca tülküsi” adlandırılan Anastas Mikoyanın Kremlə bu gün də hökm sahibi olan varislərinin M.S.Qorbaçovun hakimiyyəti illərindən başlayaraq yazdıqları “Qanlı Qarabağ tarixi”ni nəsillərimiz heç zaman unutmayacaq! Onlar dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında Azərbaycan türklərinin qədim Qarabağ torpaqlarını işğal edəndə, ermənilərin adından yardımlənçi erməni köçkünlərini bəhanə edərək XIX əsrin əvvəllərində qədim İrəvan xanlığında “Ermənistan” adında dövlət yaratdıqları kimi, XX əsrdə Qarabağda imperiyanın tərkibində “ikinci-erməni dövləti” təşkil etmək üçün “Artsax” (“Arsak”-Ə.T.) toponimini uydurdular. Bu toponimin ermənilərlə heç bir əlaqəsi yoxdur. “Arsak” toponiminin etnotarixini qısaca nəzərdən keçirərsək, aşkar olacaq ki, işğalçı imperiya maraqları Azərbaycan ərazisində “ikinci erməni dövləti” təşkil etmək üçün ermənilərin saxtakarlığını siyasi məqsədlə bayrağa çevirmişdi.

- Bu işdə ermənilərə dəstək verən xarici qüvvələrin rolunu necə qiymətləndirirsiniz?

- 1994-cü il 14 may tarixindən başlayaraq, ordumuzun qələbəsində “peşka”ni - ağısına hər zaman qul olmuş cahil və nadan erməniləri qabağa verib, “atəşkəsi” pozan, Tərtəri, Gəncəni, Bərdəni və işğaldan uzaq olan başqa rayon və kəndlərimizi hər tarixində qadağan olunmuş raketlərlə dağıdan da, dinc, günahsız adamları ailəlikcə məhv edən də həmin xarici qüvvələrdir.

Məqsəd əhalini qorxudub sərhəd kəndlərindən qovmaq, 30 il dağ yüksəkliklərindən başlayaraq, sərhəd kəndlərimizə doğru uzanıb gələn beş qatlı sıralanmış alimnaz istehkamları, on kilometrə uzanıb gedən, hətta raketlə dağıdılması

mümkün olmayan dəmir betonla örtülmüş və döyüş texnikasının yerləşdirildiyi hündür tunelləri torpaqlarımızın dərinliklərinə doğru davam etdirmək olmuşdur. Arxada gizlənən, Suriyadan gətirilən iki min PKK-nın üzvündən dünyanın başqa ölkələrindən gələn erməni kökenli terrorist qüvvələrdən ibarət “erməni ordusu” adı altında hərbi birləşmə yaradan da Azərbaycanın müstəqilliyini həzm edə bilməyən həmin xarici qüvvələrdir. Tərtib edilmiş bu hərbi-strateji planla tarixən erməniləri “peşka” kimi qabağa verən bu xain qüvvələrin yolu Xəzərin zəngin sərvətinə doğru yönəldilmişdi. Televiziya vasitəsilə düşmən ordu generallarının “Biz Bakıya gedəcəyik”, - deyər dünyaya bəyan etdikləri fantastik iddia da bunu sübut edir.

- Vətən savaşında erməniləri və onların havadarlarını tam sarsıdan sizcə nə oldu?

- Azərbaycan Ordusunun “Xüsusi təyinat”lılardan ibarət olan azsaylı dəstəsi gecənin qarantılığında düşmənin gözləmədiyi istiqamətdən - insanın qalxması mümkünsüz olan şüş divarlı hündür dağdan çölpişiyi cəsurluğu ilə qalxıb, sakitçə Şuşaya “sızıdı”. Biçaq və yüngül silahlı silahlanmış igidlərimiz Şuşanın böyük hərbi texnika və çoxsaylı canlı qüvvə ilə müdafiəsində dayanmış düşməne göz açırdırmadan, insanı heyrətə gətirəcək ağılasığmaz qısa əməliyyatla qədim şəhərimizi işğaldan azad etdilər.

Dünya hərbi tarixində müstəsna yeri olan Şuşa əməliyyatından sonra Azərbaycan Ordusunun qarşısı alınmaz olduğunu gören erməninin havadarları 30 il apardıqları səmimiyyətdən uzaq bütün gedişlərinin boş çıxacağını gördü, daxilən sil-kələndi və “ayıldı”. Onlar usta siyasətə vaxt itirmədən 200 il imperiyanın Qafqaz dayağı olan Ermənistanı, özlərinin dediyi kimi, “intihardan” xilas etmək üçün gecənin bir vaxtı qalib ordunun sərkədesi, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Heydər oğluna haray çəkdi, Nikol Paşinyandan əvvəl ağ bayraq qaldırmağa məcbur oldular. Bununla da istedadlı komandan İlham Heydər oğlunun sərkədeliyi altında Azərbaycan Ordusunun dünya hərbi tarixinə yazdığı, güclü dövlətlərin görkəmli strateqlərinin marağına səbəb olan, 44 günlük ilk əfsanəvi tarix başa çatdı.

- Sonda nə demək istərdiniz?

- Ali Baş Komandanımız Ağrı dağı vadisində Oğuz türk torpaqlarının bir parçasında babalarımızın intizarla gözləyən ruhunun bizi harayladığını yaxşı bilir!!! Və mən əminəm ki, ömrünü Azərbaycanına fəda etmiş Ümummilli Liderin ruhu bundan sonra daha da şad olacaq. Mən əminəm ki, bütün milli maraqlarımız və dədə tarixin itirilmiş səhifələrinin tam zəfərlə bərpə edənə qədər “DƏMİR YUMRUQ” düşmənin başı üzərində olacaq! Bu şərəfli, müqəddəs, Azərbaycan türkünün babadaş qalma miras tarixinə sahiblənmə yolunda Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Heydər oğlunu və Şanlı ordumuz Tanrım qorusun!!!